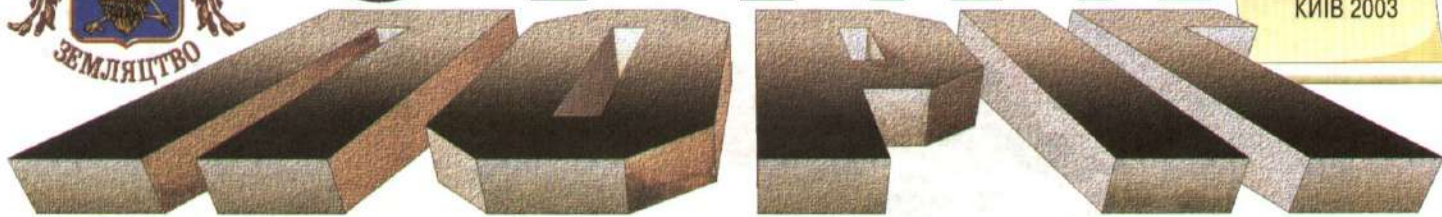

РІД НАШ КРАСИЙ, РІД ПРЕКРАСИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ВИДАННЯ 2002
ЛИПЕНЬ
Число 7 (19)
КИЇВ 2003

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора З ПОГЛЯДУ ВІЧНОСТІ

Людське життя настільки швидкоплинне, що не встигаєш навіть осмислити сподіване. Але ж людина наділена високою силою духовності, яка й змушує її залишати по собі на землі знаки вічності, що й творять історію. Народ без власної історії скидається на безкореневе перекотиполе, піддалає чужим вітрам, які жешуть його у безмежні простори.

Але чи задумуємо ми над тим, що саме на наше покоління покладає роль чергової ланки в ланцюзі епох, чи з повною відповідальністю ставимося до того багатства, котре залишили нам предки? І чи множимо дусилля попередників, аби уявочивити свій час незлічними знаками духовності?

На жаль, споживацькі інтереси впродовж останнього десятиліття набрали загрозливих масштабів, меркантильний підхід до будь-якої справи зашанував повсюдно, затіплюючи непогасні вогні духовності. Три вах відверте нищення традиційних українських чеснот, які завжди були поживним ґрунтом для народження високих духом людей. То що ж ми залишимо по собі нападкам, яким словом згадають нас поки що ненароджені діти нашого роду?

А нам же є чим гордитися. Тільки погляньмо уважно на карту Сверхського краю, тільки згадаймо про віконний поділ та людей нашого святого куточка землі, і серце переповниться гордістю за наше минуле. Здається, нема жодного району, який би не мав свого знаку вічності.

Корінні чернігівці по праву гордяться своїм красенем-містом на Десні. Адже на невеликому клатку землі сконцентровано стільки історичних пам'яток, яких би вистачило на цілу іншу державу. Чернігів із сивих часів гідно конкурує із самим Києвом.

Допилин витає над Новгород-Сіверським готелем Ярославни із "Слова о полку Ігоревім", мудрість перших книгодрукарів наповнені стіни собору.

Береже князю честь ріпкинський Любеч, який свого часу став місцем проведення першого з'їзду князів Київської Русі, що зміцнювали рішення про подальше зміцнення великої держави.

А скільки великих сторінок писав у всеукраїнській літопис дренній Ніжині! Сам уславлений Гоголівський вуз, який нині переживає чергове відродження, стоїть на одному рівні з найвідомішими навчальними закладами світу.

Треба нарешті подумати й про відродження святині Борзнянщини, козацької столиці Батурина. Адже після меншиковського погрому 1708 року він так і не відновився в первісному вигляді. А там же жили й діяли гетьмани Іван Самойлович, Дем'ян Многогрішний, Іван Мазепа, які стали жертвами московських аверухників. Там мрія про відновлення України і гетьман Олександр Розумовський, чий палац стоїть під небом як монументальний докір нам, нині сучасним.

А яким словом можна згадати земшівський феномен на Козелеччині. Саме там значаїша селянка Розуиха породила для тодішньої Росії синів, які показали себе найкращим чином у північній Пальмірі.

Добре, що відновило свою діяльність Густинський монастир під Придубками, що відновлюється перлина паркового мистецтва в Качаївці Тарновських, справжнісінькі потреби свого краю, меценатів з великої літери.

Словом, є над чим замислитися всім нам. І добре, що наші первинні осередки активно працюють у цьому напрямку. Шкода тільки, що маємо кущі матеріальні можливості, а нові Галагани та Тарновські ще не народилися. На забуття чи безпам'ятство ми просто не маємо права, коли хочемо, щоб і нас колись згадали незлічим ширим словом.

Не так давно в мальовничих Сокириничах відбулося повшанування великого кобзаря України Остапа Вересая з нагоди 200-річчя від дня його народження. Слівний рапсод назавжди увійшов в історію України, як і десятки інших чернігівських кобзарів-лірників. І знову мимоволі замислюємося: а чи є гідне продовження народної традиції нині, чи не калічать молоді душі зважканські абсурдні ритми, так щедро нав'язувані нам з екранів телевізорів, з тисяч касетних розподільників? І хоча в народі - особливо на селі - ще живе любов до рідних солодівців, це не значить, що і її не спогиніє доля дренньогреської Трої, троїняські коні різних місіонерів конитять по нашій землі, здатній народжувати геніїв, але заспагаїть на справжніх захисників національної культури. Це могли відчувти ті наші земляки, які за підтримки прилучан побували на святі Вересая.

Чернігівцем є чим похвалитися перед світом, а тому столичне земляцтво беззастрешно підтримало ініціативу обласдержадміністрації на розвиток туризму. Слава не приходить сама - її треба плекати щоденними трудами. Тоді й вона скоротить відстань між нами й вічністю, дасть право зітхнути з полегкістю: ми все зробили для того, щоб не обірвався при нас неперервний плін часу, нашої славної історії.

Віктор ТКАЧЕНКО,
голова Ради товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

СВІТЛАНА — ЗНАЧИТЬ СВІТЛО

І ось голубий екран телевізора починає відтворювати зображення, і до глядача промовляє Світлана Ганська. Мовить про речі звичайні, буденні, але створює таке враження, ніби з невидимої студії виливається світло ніжності й доброти, ніжности тебе в полог, зачаровує красою естетики. А ще змушує замислитися: чи не з тих вона Ганських, одна з яких вчарувала свого часу знаменитого француза Огюста де Бальзака, змусила з обжитого Парижа забитися в українські сніги?

Мусимо заспокоїти читача: наша Світлана Ганська не з дворянського роду. Більше того - її покійна матуся, Катерина Степанівна, народилася в Крутах, у тому чернігівському розлогому селі, яке нині знає кожен, кому болить доріччя України. Народилася на землі, волітій молодого кров'ю київських студентів, які обстали за свободу рідного народу й були виконені кулями московських головорізів. Закінчили в Ніжині медичне училище й була послана працювати в Костопіль на Рівненщині. Там і зустріла свою долю, там і Світлану народила.

Рід Дем'яненків (по мавтеринській лінії) виявився шедрим на значних людей. Три брати гуртянські - Михайло, Олексій та Микола - були талановитими синами свого народу, хоча мусили згодом віддати свої знання іншим. Показували школу, лютне училище - і згодом опинилися аж у космічному Зоряному містечку в Москві. А там - легендарна робота по спорядженню космічних кораблів у міжзоряний простір, там щоденні зустрічі з космонавтами. І коли пілотів космічних кораблів цілий світ на руках носив, про трьох братів-полковників, які забачували технічне оснащення по-

льотів, знало тільки вузьке коло спеціалістів.

Уже нема серед живих Михайла з Олексієм, а Микола Степанович міцно отаборився в Москві. Пеше киїгити, консультує повітніх фахівців космічної галузі. Отакі наші крутяні!

Не звикла й Світлана пасти задніх. Після школи закінчила режисерське відділення інституту культури. Ше була студенткою, як її помітили і запросили на телебачення - у наш час незлєко знайти людину на роль ведучого, треба й зовнішність апекрасну мати, та й мову українську знати. І ось уже двадцять літ вона чарує глядачів своїм мистецтвом. А ше працює в інституті кіно й те-

лєбачення доцентом, бо є чим поділитися з сучасними студентами. А ше виховує з чоловіком Сергієм Богданчика, сподіваючись, що й із нього колись виростуть великі люди.

За природою впертий оптиміст, Світлана над усе любить осінь, пору глибоких роздумів. Мабуть, і через те, що сама колись народилася осінньої пори. Як і кожна людина високої душі, вона гостро переживає за те, що наше суспільство черствіє, грубішає, втрачає любов до великого мистецтва, природний аристократизм, притаманний нашому народові. Тому все частіше припадає до спражньої поезії, до чистих джерел української класики, які омивають зранену душу і повертають віру в те, що рано чи пізно ми отямимося, відторгнемо дух нашого й облуди. Адже людина без душі жити не може, як птаха без крил.

Заради цього вона й аспішає як не в студентську аудиторію Національного університету культури, то в телевізійну студію. І дарує світло своєї душі всім, хто мріє про високе, духовне.

У ЛЮДЯХ СВАТКУЮТЬ СВЯТІ ЮВІЛЕЙ:

ПЕЛЕСЬУК Анатолій Петрович - 90 - річчя. Народився 16 липня 1913 року в селі Власівка Ічнянського району. Закінчив Київський державний медичний інститут імені О.О. Богомольця. Працював на посаді асистента, доцента, професора; завідувача кафедри внутрішніх хвороб цього навчального закладу. Доктор медичних наук. Заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії України та премій НАН України імені академіка М.Д.Стражеска та імені академіка Ф.Г.Яковського. Упродовж 30 років очолював управління Київського наукового товариства терапевтів. Автор і співавтор понад 300 наукових праць, 22 монографії. Професор кафедри госпітальної терапії. Учасник, інвалід Великої Вітчизняної війни. Нагороджений багатьма орденами та медалями.

ШКУРКО Ганна Йосипівна - 90-ліття. Народилася 27 липня 1913 року в селі Плиски Борзнянського району. Закінчила Конотопський педагогічний технікум та Ніжинський державний педагогічний інститут імені М.В.Гоголя. Працювала вчителем молодших класів, згодом - вчителем історії та географії Пилипської середньої школи. Нині на заслуженому відпочинку.

СТЕПАНЮК Борислав Павлович - 80-річчя. Народився 16 липня 1923 року в селі Капівщина Прилуцького району. Закінчив Киргизський педагогічний інститут та Київський державний університет імені Т.Г.Шевченка. Був завідувачем редакції поезії видавництва "Радянський письменник", заступником головного редактора. Основою його життя - поезія. Автор понад 30 поетичних збірок. Його твори видавалися російською, білоруською, киргизською, чунаською мовами. Заслужений працівник культури України, Киргизії, Чувашії. Лауреат премії імені П.Тичини та М.Коцюбинського. Учасник бойових дій, інвалід Великої Вітчизняної війни. Нагороджений двома орденами за ратні подвиги.

ТУДЕЛЬ Микола Іванович - 80-ліття. Народився 26 липня 1923 року в селі Сокиринці Срібнянського району. Брав участь у бойових діях Великої Вітчизняної війни. Закінчив Сокиринський сільськогосподарський технікум та Київський сільськогосподарський інститут. Працював головою колгоспу, викладач у Боярському сільськогосподарському технікумі, навчався в аспірантурі Української сільськогосподарської академії. Був старшим науковим співробітником економічного НДІ Держплану УРСР, згодом - Інституту землеробства. Нині на заслуженому відпочинку.

ДРОБ'ЯЗКО Володимир Степанович - 65-ліття. Народився 3 липня 1938 року в селі Зап'яки Ніжинського району. Закінчив філологічний факультет та аспірантуру Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. Був учителем, викладачем університету, працював у Міністерстві вищої і спеціальної освіти, в партійних органах. Тривалий час обіймав посаду голови Державного агентства України з авторських і суміжних прав. Нині - консультант цього агентства. Кандидат філологічних наук.

РІЖЕНКО Олексій Петрович - 65-річчя. Народився 4 липня 1938 року в селі Переходівка Ніжинського району. Закінчив Київську школу Міністерства внутрішніх справ СРСР. Підполковник міліції. Нагороджений шістьма медалями. Нині на пенсії.

КОВАЛЕНКО Володимир Васильович - 60-ліття. Народився 22 липня 1943 року в селі Тамарівка Ріпкинського району. Закінчив Київський інженерно-будівельний інститут та Вищу партійну школу при ЦК Компартії України. Працював виконавцем, інженером, старшим інженером, начальником технічного відділу, секретарем латком тресту "Київсепбуд" Головногоміськбуду. Впродовж 1977-1981 років обіймав посаду інструктора відділу будівництва і міського господарства Київського міського партії. Потім обирався головою Київського міського профспілкового працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, секретарем та заступником голови Київської міської ради профспілок, секретарем Федерації незалежних профспілок України. З 1993 року працював начальником Управління справами Державної податкової адміністрації України. Державний радник податкової служби 3-го рангу. Нагороджений відзнакою Президента України, орденами "Знак Пошани", "За заслуги" 3-го ступеня, грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

ПЕРЕВІННОС Євгеній Вікторович - 60-ліття. Народився 22 липня 1943 року в селищі міського типу Дюбеч Ріпкинського району. Працює художнім керівником МП "Маленький гумористичний театр". Член Спілки театральних діячів України.

КІРИК Марія Михайлівна - 55-річчя. Народилася 1 липня 1948 року в селі Коробки Ріпкинського району. Закінчила технічне училище та технікум при заводі "Радіоприлад" імені С.П.Корольова, там розпочала трудову діяльність. Згодом працювала в центральній опалці Дніпровського району міста Києва, у Міністерстві промислового будівництва та на подієграфічному комбінаті "Молодь".

МОЙСІЄНКО Анатолій Кирилович - 55-ліття. Народився 9 липня 1948 року в селі Бурівка Городнянського району. З золотою медаллю закінчив школу і з відзнакою філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту імені М.В.Гоголя. Працював у освітніх і наукових установах, редакційно-видавничих закладах. Нині - завідувач відділу мови Інституту українознавства, професор Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка. Доктор філологічних наук, член Національної спілки письменників України, має кілька поетичних збірок.

ШНЧУК Петро Григорович - 55-річчя. Народився 12 липня 1948 року в селищі міського типу Новий Білик Бобринського району. Закінчив Чернігівський будівельний технікум та Горьківське військово-училище тилу. Проходив військову службу на Байконурі та в Мурманську. У 1989 році вийшов у відставку. Нині працює головним спеціалістом з цивільної оборони в АХК "Укрнафтопродукт".

ТЕРАЩЕНКО Володимир Миколайович - 55-ліття. Народився 21 липня 1948 року в селі Росавка на Київщині. Закінчив Київський інститут народного господарства імені Д.С.Коротченка. Трудову діяльність розпочав на Донбасі у банківських установах Будбачки СРСР. Згодом кілька років працював радником Національного банку Куби. Упродовж 1987-1994 років керував обласною конторою Промбанку в місті Чернігові. З 1994 року - директор департаменту Промінвестбанку України, а з 1996 року - заступник голови правління ВАТ АБ "Укрназпромбанк".

МАЦАРСЬКИЙ Віктор Володимирович - 55-річчя. Народився 25 липня 1948 року в селі Волевачі Козелецького району. Трудову діяльність розпочав на будівельних майданчиках Чернігова. Згодом закінчив філософський факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. Працював у органах КДБ та СБУ, де пройшов шлях від оперуновознавця до заступника начальника підрозділу в Управлінні по боротьбі з організованою злочинністю. Після виходу на пенсію працює консультантом у Верховній Раді України.

ЛАГОДА Тетяна Миколаївна - 55-ліття. Народилася 27 липня 1948 року в селі Дегтирівка Новгород-Сіверського району. Закінчила Київський технікум торгівлі. Працювала в системі торгівлі.

КОРКУШКО Тамара Віталівна - 50-річчя. Народилася 9 липня 1953 року в селі Дроздівка Куликівського району. Працювала на Чернігівському заводі радіоприладів, в міській бібліотеці імені М.Коцюбинського. Закінчила Київський державний університет імені Т.Г.Шевченка, за фахом математик-економіст. Працювала інженером ВО "Київський радіозавод". Нині вона є адміністратором гуртожитку Української академії державного управління при Президенті України.

ТВЕРДИЙ Михайло Дмитрович - 50-ліття. Народився 24 липня 1953 року в місті Городня. Закінчив Чернігівське музичне училище та музично-педагогічний факультет Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Працював у Городнянській музичній школі, служив у аркашовому оркестрі при штабі КВВ, був артистом оригінального жанру у дирекції "Цирк на сцені", знімався у фільмах. Нині - художній керівник музичного гуртка ліцею № 241. Член Асоціації діячів естрадного мистецтва України. Лауреат конкурсів "Таланти твої, Україно" та "Боромля-98".

КАРПЕНКО Микола Федорович - 50-річчя. Народився 26 липня 1953 року в селі Мартинівка Ічнянського району. Закінчив Харківський інженерно-економічний інститут. 24 роки працює у галузі зв'язку. Нині обіймає посаду директора з фінансових питань ВАТ "Укртелеком".

КОВАЛІВСЬКА Валентина Олександрівна - 50-ліття. Народилася 27 липня 1953 року в селі Плиски Борзнянського району. Закінчила філологічний факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. Поетеса, видала збірку віршів "Моя фортеця". Є незмінним старостою літературного об'єднання "Криниця".

Дорогі земляки! Рада товариства "Чернігівське земляцтво" щиро вітає Вас із славним ювілеєм, życить усім міцного здоров'я, успіхів, бадьорого настрою, сімейної щастя, нових звершень на добро рідної України.

Відлуння Шевченківського світа

ПСИ БРЕШУТЬ, А КАРАВАН ІДЕ

Наприкінці травня ось уже десять років у колишньому будинку Центральної Ради, де нині розташований Київський Будинок Учителя, звучить слово великого Тараса Шевченка. Цього разу йому було віддано три дні. І якщо 21 травня в затишному залі зібралися лауреати Шевченківської премії, аби поділитися своїм словом із численними слухачами, то наступні два дні гостями столиці стали наші земляки.

Мені довелося вести обідва вечори, а то-мо можу сказати з повним правом: чернігівці виявилися на рівні. Виступили представники міської влади, а також керівник Прилуцького відділення нашого земляцтва Павло Кривонос, який, до речі, доклав багато зусиль до організації такого цікавого заходу. Виступив успішно й композитор з міста над Удаєм Віктор Вовк. Щерть наповнений зал стоячи вітав талановитих гостей.

На другій зустрічі господарями сцени були менчани, які приїхали до столиці під крилом голови райдержадміністрації П.Ф.Киценка та голови райради М.П.Кота. Було радісно вслухатися і в слово земляків, і в чарівні пісні самодіяльних колективів, які яскравими квітами впліталися у вінок слави Кобзарів.

Я б і не наголошував на цих подіях, коли б напередодні переполохання праху великого сина України не з'явився в "Київском телеграфі" чорний пасквіль на Тараса Шевченка. Антидержавні сили вкотре нагадали про себе, обплювуючи національного пророка, порпаючись у його побуті та стосунках із жінками, вдаючись до збирання сумнів-

ного компромату. Наші вечори повністю заперечили спроби махінаторів очорнити святе ім'я поета-мученика.

Що ж, пси брешуть, а караван іде собі далі шляхами нової історії.

Олексій ДОВГІЙ
Фото Володимира ЛИСЕНКА

ЦЕРКВА

СВЯТОГО МИХАЙЛА АРХІЄПРАТИГА

На урочистості збиралося майже все село. І це зрозуміло, адже люди завжди хотіли мати свій храм. Коли і за яких причин зник він в цьому чудовому, мальовничому селіщі - невідомо. Але старіше покоління зберегло пам'ять про те, що велична культура споруда там була.

Плани задуваються в архівах з 17 століття. У 1648-му це володіння гетьмана Івана Виговського. І за деякими даними, Михайлівська церква, що входила до складу Чернігівської єпархії, була ще тоді, але невдовзі згоріла. У клірній відомості Чернігівської духовної консисторії за 1909 рік значиться, що храм збудували в 1857 році на пожертви прихожан. Тоді він був дерев'яний на кам'яному фундаменті. При цьому - дзвіниця, зведена в 1876 році. Певно, багате село тоді було, бо кількість мешканців, за архініними даними, стрімко зростає: якщо ще у 1866-му налічувалося 346 дворів і 2359 жителів, то у 1897-му - вже 600 дворів та 3537 жителів. А нині там мешкає лише 1321 селянин. Подальша історія культурної споруди наразі невідомо, вона просто зникла.

Тепер же її відбудовуватиме підприємст-

во "Чернігівреставрація" за допомогою, повторюєся, земляків - Івана Пліюна та Михайла Голіці. До речі, у Пліюна й досі живуть батьки Михайла Миколайовича. В інтерв'ю журналістам він зізнався:

- Я пасивний тим, що за допомогою земляків, друзів, за підтримки Київського міського голови Олександра Омельченка можу долучитися до святої справи - відбудови храму у своєму рідному селі. Ми, українці, багато втратили за останні кілька десятиліть, і тому кожному з нас треба серйозно замислитися, який слід ми залишимо на рідній землі. Я радий і тому, що нині живі мої батьки, що маю змогу щотижня приїжджати туди, де народився. Мені не соромно дивитися в очі людям, які допомогли обрати свій життєвий шлях і йти ним далі. Сподіваюся, земля моїх предків залишиться такою ж дорогою для моїх нащадків. Вірю: рідне село відродиться, і про нього знову згадають, як було раніше, в літосіах...

Так, святі храми мають бути не лише у великих містах, сказав і почесний гість сільської громади Олександр Омельченко, за підтримки котрого, як відомо, почалася відбу-

дова церковних святинь не лише у Києві, а й по всій Україні. На цьому наголосив і народний депутат, экс-спікер Верховної Ради Іван Пліун. Про це говорив авторові цих рядків і селянин, який спостерігав за церемонією трохи подалі, бо прийшов босим, без взуття...

До речі, незабаром в Пліюнах завершать будівництво й сучасного спортивного комплексу. Завдяки фінансовій та організаційній підтримці Чернігівського земляцтва в Києві місцеві діти - близько 170 хлопців та дівчат - вчаться в ком'ютеризованій школі. А головний сільський медик Василь Карнаух (він, між іншим, приїхав сюди десять років тому після набуття двадцятилітнього досвіду в Рилі) вдячний Михайлові Голіці за те, що місцена лікарня відрамонтована і вже другий рік поспіль опалюється нормально...

Людина ЧИЧКАНЬОВА

Фото Валерія Скиби

Передрук із газети "Хрещатик"

Вісті з рідного краю

СІМ ФУТІВ ПІД КІЛЕМ ГОЛОВА ДЕРЖАВНОГО ТУРИСТИЧНОГО РОЗКІВІТУ ПРИДЕСЕННЯ І ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПІДНЕСЕННЯ НА ЦЬЙ ОСНОВІ.

З лодією "Сварог" - відтвореної чернігівськими корабельними копії давньоруських кораблів, якими долався знаменитий "шлях із варяг у греки", пов'язується початок туристичного розквіту Придесення і його економічного піднесення на цій основі. Про це заявили на урочистостях у зв'язку зі спуском на воду "Сварога" віце-прем'єр міністр України Дмитро Табачник та голова Чернігівської обласної адміністрації Валентин Мельничук.

Від чернігівського верхів'я Десни "Сварог" вирушив у плавання Дніпром, Азовським та Каспійським морями, щоб подолати за місяць 2,5 тисячі кілометрів його маршруту давніх часів - "великого шовкового шляху". І це теж знакова подія для Чернігова, де розвинена текстильна та хімічна промисловість, яким необхідні партнерські зв'язки зі спорідненими підприємствами Росії, Туркменістану, Казахстану.

"Сварогу" перед першим великим плаванням побажали щасливої дороги і сім футів під кілем голови Державного туристичної адміністрації України Валерія Цибух, міський голова Чернігів Олександр Соколов і знаменита українська гімнастка Лілія Подкопасова, яка стала своєрідною хрещеною матір'ю лоді, розбивши об її кіль традиційно пляшку шампанського.

ЗОЛОТИЙ ПЕРЕДЗВІН ПРИБЕСЕЧІЯ

Рідкісний випадок, коли журналісти затулювали не перед широким колом читачів, слухачів і глядачів, а в основному перед колегами, стався в Чернівці. Тут відбувся щорічний журналістський фестиваль "Золотий передзвін Придесення". Він пройшов уже третє.

Показати себе майстри пера, мікрофона, фото - чи відеокамери могли і в спортивних змаганнях, і в численних захопленнях, і, звичайно, продемонструвати на суд колег та гостей свої творчі здобутки. Усе було належно поціновано: десятики із чотирьох з лямпочкою участь у фестивалі отримали грамоти і призи за досягнення в найрізноманітніших номінаціях.

НА ШЛЯХУ ДО ОЛІМПІАДИ

Посідати зусилля спортивних відомств напередодні олімпійських ігор 2004 року в Афінах має програма співробітництва між Міністерством спорту і туризму республіки Білорусь та Державним комітетом з питань фізичної культури і спорту України, підписана в Чернівці керівниками цих відомств Юрієм Сиваковим та Миколою Костенком. Ця програма розрахована на 2003-2004 роки і конкретизує окремі положення Угоди про співробітництво між даними відомствами двох держав, що були підписані шість років тому.

Микола Костенко підкреслює, що Чернівецька обрана місцем підписання програми не лише тому, що межує з Гомельською областю Білорусі, а й тому, що тут є певні напрацювання в пільних контактах з білоруськими колегами. А взагалі Україна має чимало двосторонніх угод із спортивними відомствами різних країн, зокрема з Росією, Румунією, Польщею. Дуже корисною виявилася співпраця з Францією, досвід якої знадобиться при розробці закону нашої держави про фізкультуру і спорт.

Що ж до співробітництва з Білоруссю, то його деталі будуть уточнені у протоколах, що розробляються. Але попередній досвід показує, що білоруські колеги серед найнадійніших у плані виконання досягнутих домовленостей. А будь яка угода цінна саме практичною реалізацією закладених у ній положень.

Олександр ОЛІННИК

З ВЕРШИН І НИЗИН

Свого часу Іван Франко так назвав одну із своїх книг. Цей афоризм набув нового звучання в наш час, коли за традицією, започаткованою нашим земляцтвом, була влаштована поїздка керівників громадських об'єднань столиці на Буковину. Про цю пізнавальну традицію й розповідає нині голова Ради столичного Чернігівського земляцтва Віктор Ткаченко.

- Вікторе Вікторовичу, кожне земляцтво Києва ставить собі за мету не замикатися в собі, а дбати про загальноукраїнські інтереси. Адже у кожного з нас, окрім мамої батьківщини, є і вся держава. Очевидно, цим була викликана й подорож до чудового буковинського краю.

- Як ви знаєте, всі наші земляцтва домовилися вести спільну роботу по розбудові України, для чого створили координаційну Раду і встановили почерговість керування нею. Буковинці були координатором у другому кварталі цього року, і поїздка, так би мовити, була завершальною акцією їх пільної діяльності.

Було представлено двадцять одне із працюючих двадцяти шести земляцтв. Відішлала у повному складі координаційна Рада - до нечланин Віктор Ляшко, волонтерин Валерія Фень, закарпатський Микола Бідяля, Віктор Тихонов з Луганська, львів'яни Геннадій Дерев'янчук, Юрій Андрєєв з Херсона, а також я.

За досить короткий час ми встигли познайомитися буквально контурно з чарівним буковинським краєм, а насамкінець побували і на Тернопіллі, оскільки функції координатора нині перейшли до їх земляцтва.

Донині згадується тежла зустріч на кордоні Буковини поблизу Хотини, хліб-сіль на рунішнику, усмішки чарівних дівчат. А потім - екскурсія по Хотинській фортеці, зелені гори, сріблясті струмки, ясне літнє небо, вгорі поля, краєвиди Сторожинського, Вишньовського та Кішівського районів, самих Чернівців. Був прийом у міського голови Миколи Федорюка, короткий концерт органної музики, ознайомлення із знаменитою ратушею, новобудовами. Взагалі нові часи додають до обрисів старовинного міста багато сучасних рис - навіть почувати довелось делегації в новому прекрасному кардіологічному центрі, збудованому на кошти місцевого підприємця пана Березовського.

Другого дня відбулася конструктивна зустріч із головою обласної адміністрації Теофілом Бауером, який докладно розповів про досягнення області, не оминувши й складні проблеми.

- А чим порадували нові координатори?

- Правду сказати, ширше знайомство з цим Надзбручанським краєм, очевидно, ще попереду. У всякому разі, про це натякнув, отримуючи керівну булаву з рук Валерія Цибухи, керівника Буковинського земляцтва, наш колега з Тернопільського краю теж є на що подивитися, переконали бодай короткі відвідини Залішків та Почасна, знаменитої кайнону, який тягнеться на добрих сто п'ятдесят кілометрів. Сам церемоніал передачі булави відбувся на очах численних мешканців Залішків на майдані в присутності перших заступників голови обласної адміністрації та обрлдрал, що надало нашому візитові державної ваги.

- Крім сучасних екскурсійних вражень, були, очевидно, й ділові розмови?

- Вони тривали постійно, хоча часу було обмаль. Зрештою, коли наш автобус взяв курс на Київ опівночі, зацікавлена розмова тривала чи не до самої столиці - адже земляцький рух став серйозною духовною життя кожного із нас.

Прощальний візит на тернопільській землі був до Почаївської Лаври. Признатися, ніхто навіть не чекав побачити справжнє земне диво, святе місце на нашій українській землі. Було це якраз на святі Трійцю, і це надало нашим відвідинам особливої глибини. Недарма в автобусі розмова весь час перебігала

Так ми живемо

до того спілкування з Божественним, і кожен із нас у душі клявся бодай ще раз походити по тій святій землі.

- А яке ставлення керівників інших земляцтв до нашого, чернігівського? Адже воно започаткувало більшість цікавих заходів, які стали нині надбанням усієї України.

- Безперечно, шлося й про те, що серед наших громадських об'єднань є своєрідні лідери. Але не це головне в нашій діяльності - ми всі служимо найвищій ідеї побудови багатого і щасливого України. І те, що ми побачили на Буковині й Тернопіллі, ті люди, з якими зустрічалися, дають підстави твердити, що попри всі сучасні негаради нашу славу державу чекає щасливе майбутнє. Заради цього ми й живемо, заради цього навідуємося одне до одного з подібними акціями.

Розмову вів Леонід КОВАЛЕНКО

Так ми живемо
**ЗАРАДИ
РІДНОГО
КРАЮ**

Відомо, що без координації зусиль різних структур, зайнятих сферою бізнесу, добитися успіху майже неможливо. Це зрозуміли земляки з Чернігівського відділення нашого земляцтва, які й зібралися на робочий семінар в офісі громадського об'єднання. За столом переговорів зішлись представники столичного земляцтва, акціонерного банку "Приватінвест" з Чернігова, страхової групи "ЕККО" та Союзу товаровиробників.

На семінарі прозвучало багато корисної інформації, після чого було ухвалено рішення про створення бізнес-центру відділення. Обрано його мобільний керівний орган, який очолює В.Носач. Його заступниками з різних питань стали М.Компанець, А.Кадигероб, А.Бондаренко, О.Галенко та В.Бандурко.

Серед завдань нового органу - лоббування інтересів товаровиробників нашої області та членів столичного Чернігівського земляцтва, спільне інвестування в проекти на території Чернігівщини та інших регіонів України, де присутні її інтереси, допомога в просуванні товарів і послуг, вироблених в області та членами товариства, на ринку республіки та ближнього зарубіжжя, постійне наочання фінансовим питанням, різноманітні інформаційно-аналітичні послуги, інвестування частини отриманого прибутку від реалізації спільних проектів на базі бізнес-центру в соціально-культурні програми Чернігівського земляцтва, надання юридичних послуг та інше.

На зібранні були присутні і виступили з пропозиціями заступники голови Ради столичного земляцтва М.Борц та В.Пушкарюв.

НАШ КОР.

Іван КОРБАЧ 1944 р.

В КОМАНДУЮЧОГО фронтом нога була пошкоджена в сталінських таборах, згадував Анатолій Никифорович, який теж воював під орудою Рокоссовського. - Армійські інтенданти ніяк не могли підібрати йому потрібне взуття. Та ось знайшовся в похідній майстерні солдат-кравець, який узявся пошити чоботи на його ногу. І зробив це так вдало, що Костянтин Костянтинович залягав дуже задоволено. Саме таке взуття йому й було потрібне: легке, зручне, тепле. До того ж, воно ще трохи поскрипувало, нагадуючи старому кавалеристові дзвін шпор.

Анатолій Никифорович, на жаль, забув прізвище майстра. Але те, що він був родом із Березни, запам'ятав добре.

-Спитайте земляків,

можє, знайдеться той славний старий солдат, - попроси мене заслука жений художник. - Я б хотів намалювати його портрет.

Запитував я земляків, але ніхто нічого пригадати не міг. У своїй книзі "Що за люди березинці" я згадав розповідь Анатолія Шкурка. З того часу минуло біля року.

Якось, приїхавши з Києва в рідне Березне, я зайшов у гості до сусіда. До його дружини Валентини Петрівни прийшли її сестри Ганна й Марія, мої ровесниці, котрих я добре знав. І раптом господиня сказала:

-У книзі про березинців ви згадуєте швещя, який шив чоботи маршалу Рокоссовському. Так то був наш батько!

-Як батько? - підскакивав я. -Звідки це відомо?

-Він сам про це розка-

Чернігівський художник Анатолій Шкурко якось розповів про мого земляка з селища Березна, котрий на фронті шив чоботи Маршалу Радянського Союзу К.К. Рокоссовському.

**ШИВ СОЛДАТ
МАРШАЛУ ЧОБОТИ**

зував, -стала згадувати Марія Петрівна. -Як на халявки підбирав шкіру м'яку, сам же її добре обробляв. І колдуку виточив точно по нозі маршала. А щоб чоботи скрипіли, під ранги поклав березову прокладку.

-Наш батько колись із двома учнями міг за тиждень 12 пар чобіт пошити. І всі продавав. У Березні знали й цінили його роботу, - доповнила Ганна Петрівна. А далі розповіла цікавий випадок.

...У вересні 1943 року радянські війська звільнили Чернігівщину. Рядовому Петру Павловичу Жлудько владілося провідати сім'ю, адже він рахувався при штабі командуючого фронтом. Дізнався солдат, що в сім'ї, слава Богу, всі живі. Не було тільки доньки Анюти - німіці її в Німеччину забрали.

-Піду звільняти Анюту, - сказав Петро Павлович і рушив доганяти свою похідну майстерню.

-Після того, як нас звільни-

ли, - почала згадувати Ганна Петрівна, яку в родині й нині звать Анютою, - ми на машинах великою колоною поперталися додому. Іхали на схід, а на зустріч нам тягнувся великий військовий обоз. Раптом бачу - на повозі сидить батько! Я як закричу: "Тату!" Він ніби опам'ятався, голову повернув. Та колона не зупинилася. Згодом, коли додому повернувся, я нагадала батькові про цей випадок. Не була це виведена, що не помилилася. "Так це ти була? Виходить, не привиділося мені. Чую - твій голос. А звідки - не розумію, машини так швидко промчались..."

Отже, ніби все збігається. Тим майстром, який шив чоботи маршалу, був березинець Петро Павлович Жлудько. Але дещо хотілося уточнити. Пригадалося, як Шкурко наводив одну деталь. Вибачившись, запитав у сестер, як

їх батько ставився до горілки.

-Ой, краще не питайте, - сплеснула в долоні одна з них. - Випити він любив. Правда, коли працював - у рот не брав.

Це й була остання деталь. Бо сам командуючий фронтом наказав інтендантам не обмежувати хороше майстра наркомівськими ста грамами.

Повернувшись до Києва, я зателефонував у Чернігів художнику:

-Анатолію Никифоровичу, знайшовся майстер, який чоботи маршалу шив. Звали його Петро Павлович Жлудько.

-Точно - він! - зрадів художник. - Ось тепер я напишу його портрет.

-На жаль, не вдається - Петра Павловича вже давно нема серед нас...

Іван КОРБАЧ,
учасник Великої Вітчизняної війни, член Національної спілки письменників України

**ДЗВОНИ
ПАМ'ЯТІ**

Хто з нас не пам'ятає "Бухенвальдського спокоху", цієї пристрасної пісні людського жалю і гніву, пісні про мужність в'язнів найстрашнішого фашистського концтабору?

У КОЖНОГО з нас її слова асоціюються з палаючими печами крематоріїв, з зиничним написом на брамі табору - "Кожному своє..."

В нашій пам'яті сливаються факти і цифри жахів. Це в Бухенвальді було знищено 56 тисяч ні в чому не повинних людей з 22 країн Європи!

Це тут фашистські нелюди в результаті "медичного експерименту" знищили тисячі в'язнів!

Це тут було налагоджено виготовлення незвичних "сувенирів" - засушених голів полонених!

Це тут кат Мартін Зоммер покалічив і замучив двісті політ'язнів на парі, за пляшку шансую, п'ятьма ударами забиваючи насмерть знесилену, безпомічну жертву!

Це тут для жінки комеданта табору Ільма Кох есеєвіці відбирали оригінальні татування замучених!

Це тут начальник головного адміністрування військ СС Освальд Поль щинічно підрахував додатковий прибуток від кісток і популу спаленого трупа!

...Сталося так, що в травні 1943 року в'язнем цього табору жахів став наш земляк - Георгій Лаврентійович Моссе.

Він народився в бідній-

кій сім'ї. З 12 років наймитував. Але здібний і амбітний юнак знайшов в собі сили і попри всі жагати незгоди набув спеціальність агронома, спочатку закінчивши сільськогосподарську школу, а в 1931 році інститут. Працював на Волині, а напередодні війни - на Сумщині.

В ПЕРШІ ж дні війни В.Г.Моссе, як командир кулеметного взводу 346-ї стрілецької дивізії, воював на Кіровоградщині. 4 серпня 1941 року в бою біля села Панчево Ново-Миргородського району він був тяжко поранений: у нього були відірвані частина нижньої щелепи і язика, пробиті груди і руки. З серпня 1941 року по травень 1942 року він перебував на лікуванні в госпіталі вже окупованій на той час Кіровоградщині. Майже безнадійного, Г.Моссе буквально чудом врятувала і викувала місцева медсестра Віра Савелівна Четвертак.

22 травня 1942 року Г.Моссе і шістьох його товаришів по госпіталю фашисти підняли з ліжок і відправили до Кіровоградського табору військовополонених. Тут, ще не опрацювавшись від тяжкого поранення, Г.Моссе довелося зазнати нагай і непосильної роботи. На початку з-

ми він і його товариші, напівбої і напіводягнені в галчір'я, збирали для табірної кухні мерзлу картоплю, кукуруду.

За відчайдушну спробу втекти з табору Моссе і 5 його однодумців були кинуті до карцеру і після довгих і побитих - відправлені в Німеччину, до сталого № 326. 13 квітня 1943 року Г.Моссе і 42 в'язні сталого, як політичні полонені, були кинуті до Бухенвальдської катюни. Замість Моссе Георгія Лаврентійовича в таборі з'явився в'язень під № 115698.

Та ніщо не могло зламати цю сильну людину. На початку 1943 року в Бухенвальді вже діяла розгалужена підпільна організація, головною рушійною силою якої були радянські військовополонені і німецькі антифашисти. Разом з друзями-однодумцями Юрієм Сапуновим, Іваном Ногайцем, Степаном Бахлановим, німцем Гельмгоном він став активним членом підпілля. Для них Бухенвальд став фронтом, а вони - його бійцями.

Ось ЯК РОЗПОВІДАЄ про діяльність нашого земляка в таборі колишній член редколегії підпільної газети "Правда плевних", а по війні автор хвилюючої книги про героїв Бухенвальду "Війна за колючим дротом" Ю.Сапунов: "Я дуже добре

знаю Моссе Георгія Лаврентійовича з березня 1943 року по квітень 1945. Знаю і по сталого № 326, і по концтабору Бухенвальд. Г.Л.Моссе, знаходячись в Бухенвальді, вів роботу, доручену йому підпільною організацією табору. Він був помічником командира підпільного взводу, створеного в робочій "шахт-команді". Велика частка його праці була вкладена в створення з команди безодатної одиниці - взводу. Вивчаючи ночами зброю і тактику боїв, Г.Л.Моссе вів і пропагандистську роботу за заданням підпільної антифашистської організації Бухенвальду. Через Г.Моссе передавалися безпосередньо дані, одержані від підпільної газети "Правда плевних", членам взводу й іншим товаришам. Серед ув'язнених Г.Л.Моссе проводив бесіди на різні теми... Ці бесіди були дуже змістовними та цікавими. Будучи сам хворим, Г.Л.Моссе, не рахуючись ні з чим, чітко виконував всі завдання з підпільної роботи. Знаходячись у емертарних умовах табору есмерт Бухенвальд, Г.Л.Моссе високо тримав честь радянського громадянина, показав себе чесно, принципово, чуйною людиною, готовою

завжди прийти на допомогу товаришам".

До цієї оцінки нашого земляка одним з керівників підпілля концтабору нічого додати.

...7 травня 1945 року Г.Л.Моссе разом з товаришами по підпіллю І.Мартиненком, І.Кочуриним та І.Туром під час заміни охорони табору здійснили вночі вимірну втечу і, перейшовши чеський кордон біля села Чумі Судетської області, на святку 9 травня, в день Перемоги, зустріли своїх визволителів - бійців маршала Конева.

ПО ВІЙНІ Георгій Лаврентійович піднімав зруїн колгоспи Рішчинини, часто виступав перед молоддю з розповідями про незламний дух патріотів, які в роки війни вистояли, не скорились ворогові. То ж хай дзвонили пам'яті стукоту сьогодні в серця нападків безсмертні імена наших славних предків.

Б.ЮР'ЄВ,
член українського товариства охорони пам'яток історії і культури

ДВА

Настала 57-а річниця Перемоги об'єднаних союзників у боротьбі з німецьким фашизмом, а згодом - над мілітаристською Японією. І мені закортіло згадати розповідь мого дядька Івана Григоровича про ті війни і про його повернення додому, в рідне село Кобижча Бобровицького району.

КАПІТАНИ

СЛІД сказати, що мій дядько, так би мовити, виліз до дня чашу двох кровопролитних воєн: у сорок першому вступив у бій, згодом потрапив у оточення, полон, втік, прибився на Смоленщині до партизанів і так славно воював, що командир загону зробив його комісаром. На одній із зустрічей командирів і комісарів партизанських загонів і з'єднав він познайомився з Юрієм Збанацьким, своїм земляком, вони стали друзями на все життя.

Так от, слово моему дядькові Іванові Григоровичу.

- Ти знаєш, Вітька, як було образливо, відсвяткувавши перемогу над Німеччиною, погуркотіти ешеленом повз свою домівку, повз станцію Кобижча кудиєсь далеко на схід. Аж на Уралі нам сказали, що їдемо добивати фашистську Японію. Нам - це офіцерам, я тоді був капітаном, а солдатам про це ми сказали значно пізніше. Не буду розповідати про ту війну, тільки про одну зустріч, яка нас розчулила до сліз.

Перед початком бойових дій нас розосередили на Далекому Сході в так званому Зеленому Клину. Ми були безмірно здивовані, коли почули повсюдно українську мову, побачили біленькі хати, оточені садками з такими до болю знайомими запашними яблунами.

Командир полку поклав перед нами, командирами батальйонів, карту і дозволив вибрати села, в яких ми хотіли б розмістити наші частини. Я кинув оком і ахнув - Кобижча! Не може бути... Звичайно, попросився туди.

Не передати, як я хвилювався, коли ми в'їхали в те село. Ну, може, не повірши, так і повіяло на мене духом Кобижчі, яку я не бачив більше п'яти років. І хати, і вулиці, і колодязі, і особливо люди - чистісінько тобі кобизькі! Так гарно нас зустріли, на майдані своєрідний мітинг відбували, наесли горілки, квашених огірків, сала, помідорів...

Я, взявши слово, відчув, що спазма дере горло, на очі сльози напливають. Це ж я за десять тисяч кілометрів потрапив у свою Кобижчу...

ТРЕБА було сказати, що ми скоро доб'ємо фашистів у їхньому останньому лігві, а я рантом хрипко, здавлено мовив: "Люди, це я до вас звертаюся, Іван Косовець з Кобижчі"... Натовп охнув, до мене кинулися десятки чоловіків і жінок, обіймають, плачуть, вилучують: "Іване, я двоюрідний брат твого батька Григорія, Свирид, невже не впізнаєш?". "А я Одарка, нас розкурили, ми за чотири хати від вас жили, ми з матір'ю твоею, Параскою, дружили"...

Чомусь особливо запам'ятався високий, кременний, оокренкуватий чоловік з сиво-чорними вусами, що пізніше підступив до мене й назвався Петром. "А я з родини Шпигів, може, чув про таких?". "Аякже! Адже мої батьки, доки не побудувалися на Поділлі, жили майже поруч з вами, біля Савинської церкви. Я, коли ми жили там, з Шпиговими хлопцями ходив до школи. А от вас чомусь не пам'ятаю..." Чоловік охмарився, махнув рукою: "Та й мені довелося тікати

од колективізувальників аж сюди, на край світу... Не побойшся навідати мою хату?"

"Чого б то? Тільки ж треба спершу зайти до своїх родичів". А вони опали мене з обох боків.

Мабуть, десь під північ нарешті забрів я до Петра Шпига. Вітька, а вже був п'яненський, перехвилюваний, то ж мало що запам'ятав з тої розмови, тих відвідин, хіба те, що то найкращий господар у селі. І подумалося прикро: чому ж таких господарів під час колективізації змушували тікати світ за очі, а ще гірше - висялили в Сибір, на Північ?

А як ми їхали після перемоги над японцями, то й не передати. Досі не віриться...

У Владивостоці нам видали гроші на дорогу, звичайно ж, атестат. Ну, що ми зробили, молоді хлопці, щасливі, що двічі перемогли, лишилися живі? Гарно погуляли, купили подарунки рідним. Дісталися до вокзалу, перерахували гроші - хто ближче живе, тому вистачило, а мені й капітану Варварову, що мешкав під Москвою, ні. Що робити? Точія Варваров потер долоні: "Ваня, не отчаивайся, я окончил два курса театрального інститута, єсть выход. Слушай мене..."

Тот ми підступили до купейного вагона. Провідник питає квитки. Я міцно тримаю Толю під руку, мовчу. А він раптом викочує очі на лоба, пускає піну й горлає: "Кто смеет меня, Героя Советского Союза, трижды контуженного, не пускать на родину? Ваня, автомат мне!" Я хапаю його під обидві руки, намагаюся "заспокоїти". Де там... Провідник запобігливо відчиняє двері, каже: "Первое купе. Вы там смотрите, чтобы ничего плохого он не сделал - у нас в вагоне генерал едет".

Вітька, ти не повірши, ми благополучно дісталися до Москви. Правда, раз на добу Толя влаштував дебош, рвався до генерала. Я ледь "стримував" його... Налаканий провідник носив нам за наші атестати їсти, навіть одного разу я дав йому гроші, й він дістав пляшечку... А ще одну передав через ад'ютанта генерала, висловив співчуття герояві війни, що так постраждав...

Коли ми в Москві одійшли далеченько від вагона, Толя не втримався, показав провідникові язика, крикнув: "Спасибо, друг!". Той аж підскочив на місці від безсилої люті - отак його об'єгорили.

Ну, а як ви мене зустрічали на полуданку в Кобижчі, про те ти сам добре знаєш... Вперше за всю немилосердну подвійну війну я так плакав... Адже вже ніколи не побачу свого єдиного брата Василька, котрий загинув при штурмі Києва...

Одлунав голос дядька Івана Григоровича, і так мені тужно й світло стало на душі.

І згадалися мені слова великого російського письменника Гаврила Державина: "Не говори с тоской - их нет, но с благодарностью - были".

Віктор КАВА

Листів науки і мистецтва

ЩОБ ПАМ'ЯТЬ ЗБЕРЕГТИ

ти поріг рідної хати.

Але у нас є можливість повертатися пам'яттю до днів проминутих, які стали частиною державної історії. І доки ми живемо, житиме пам'ять про великий всенародний подвиг.

Та інколи замислюєшся: а що буде далі, коли наше покоління відійде в небуття? Хто понесе

далі нашу ратну славу? Адже патріотичне виховання молоді відсутнє на задній плані, у ринкових реформах йому немає місця. І якщо не комусь і впадко, то тільки не нашій Україні.

Наближається 60-річчя звільнення нашої милої Чернігівщини від німецько-фашистських загарбників. Знаємо, що в області робиться багато для того, щоб гідно вшанувати що

дату. Але як би хотілося, щоб учасниками торжества були не лише ветерани війни та відповідальні керівники, а й вся учнівська та студентська молодь. Нехай би кожен юнак та дівчина написали про своїх дідусів-воїнів, а наша газета надала б для таких розповідей свої шпальти. Це був би свіжий погляд на часи давноминутих, жива ланка у нічному ланцюзі пам'яті.

Тож ми, ветерани війни, і звертаємося до юні: напишіть про своїх найрідніших людей, доки вони можуть розповісти про свою героїчну кінсть. А ще - подгляньте братські могили, яких так багато на нашій героїчній землі. Тоді й негероїчних роздумів ветеранів поменшає.

Микола КУПЧЕНКО,
ветеран Великої Вітчизняної війни,
керівник ветеранського об'єднання земляцтва

НАША ЛІДІЯ ІВАНІВНА

Так часто називають відвідувачі Лідію Іванівну Сенько - начальниця пенсійного фонду в Броварах. Вислухайте: чому? А ось послухайте.

Із наближенням пенсійного віку кожен із нас все частіше згадує про цю державну установу, що покликана нас усіх соціально захистити.

І сподіваємося ми на доброзичливість та уважне ставлення до наших проблем. Саме цим і відзначається Лідія Іванівна та весь колектив, яким вона керує. Мое кредо - душевне ставлення до відвідувачів. Я намагаюся всім можливим, в рамках закону, допомогти кожному...

Лідія Сенько понад двадцять років працює в цій установі. А почвала інспектором з призначення пенсій і допомог. Звідси ж і її така доброта, така людяність?

Наче вчора це було... Важке дитинство (ї батько помер, коли Ліді було лише 14 років) прийшло у селі Бурміці, Ічнянського району, усе господарство лягло на плечі бабусі, матері та дівчини. Старе та мале жіноцтво поралося в

хліві та на городі, аби вижити.

Проте Лідія встигла на відмінно вчитися, мріяла стати юристом і вступила по закінченні 8 класів до Чернігівського юридичного технікуму Міністерства соціального захисту. Пізніше закінчила Київський університет.

У Броварах зарекомендувала себе пунктуальністю, безвідмовністю, добрим знанням чинного законодавства. А ще - чуйним ставленням до людей, журадених, спрацюваних, котрі нагадують їй стареньку маму. Дійсно, найнещоденіші верстви населення - хворі, самотні пенсіонери, інваліди, сироти - знаходяться, так би мовити, під опікою управління пенсійного фонду.

І тут, насамперед, важливо не лише вислухати людину, а доступно пояснити відповідний положення законодавства, що часто змінюється.

Коли Лідія Іванівна почвала працювати в Броварах, було 4000 пенсіонерів, а тепер 20000. Вона велику

увагу приділяє чорнобильцям.

Їм болить, значить, я повинна зробити все від мене залежне, щоб помешало у них проблем, - говорить вона.

У її трудовій книжці лише один запис про прийом на роботу від 9 липня 1979 року.

Недаремно її обрано депутатом міської ради.

Андрій БАБИЧ,
учасник бойових дій
Великої Вітчизняної війни

ПОКЛИКАВ...

(Бувальщина)

22 серпня 1993 року в Троїцько-Іллінському монастирі в Чернігові була відкрита домонна з тілом старця Лаврентія, котрий народився в 1868 році в селі Карлівському, а помер у 1950 році в Чернігові, де й був похований. І всі присутні з подивом побачили, що його тіло не зітліло...

А пам'ять про старця Лаврентія жива досьогодні серед тих, хто знав і поважав його.

Одного дня, коли церква вшановувала нашого незабитого земляка, я вийшов освіжитися на подвір'я й прісів на лавочку поруч із якимось чоловіком. Він довго мовчав, потім ручкою повернувся до мене й спитав по-російськи:

- Здесь есть старцы?

Я відповів, що ніки немає. Останнім був отець Лаврентій, якого пам'ять нині вшановують.

- Вот он и позвал меня, - схвилювано сказав чоловік.

Я зачудовано закліпав очима.

- Не зрозумів. Адже його немає на світі...

Чоловік без успіху розповів, що його

прадід був рідним братом Лаврентія Проскури. Його з родинною Радницька влада відправлена з Чернігівщини в Росію "на поселення". Ніхто не знає, за віщо йому випала така поकारа. Його діти, онуки осіли в Саратові.

Мій співрозмовник, який називався полковником Олегом Проскурою, розповів, що хтось із родини сказав, ніби десь на Чернігівщині є у них родич Лаврентій Проскура. Олега Проскуру так тягнуло побачитися з своїм пращом, але все щось заважало вибратися до нього.

І ось коли влітку цього року добігала до кінця його відпустка, вночі мовби хтось шепнув йому на вухо: "Негайно їдь до Чернігова". Дружина згодилася їхати з ним.

І вони потрапили до Троїцько-Іллінського монастиря саме в той день, коли прихожани вшановували світлу пам'ять старця Лаврентія!

- Он позвал меня к себе! - зі сльозами на очах повторив Олег Проскура.

Микола СЕМЕНКО

ГУРТУЙМОСЯ, БО МИ ТОГО ВАРТІ!

"Перше, найголовніше слово, з якого хочеться почати, коли пишеш про Львів - це любов."

Так схвилювано, образно сказав про своє місто мій давній товариш, письменник Роман Лубківський, широко знаний по всій Україні.

ЯК ЖЕ не любити цей чарівний край високих зордих гір, смарагдових квітучих полонин, золотих пишених полів, кришталевих чистих, бурлимих річок, красивих, тала нових, працюючих людей...

Навічно залишилися у відяній пам'яті України ті, що прославили її на увесь світ: король Данило Галицький, геніальний письменник Іван Франко, визначний гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний, видатні композитори Станіслав Лядкевич, Володимир Івасюк, борець за свободу України, командувач УПА генерал Чупринка (Роман Шухевич), великий патріот, засновник НРУ Вячеслав Чорновіл, чудова співачка Соломія Крушельницька... І нині ушляковують перлину України - Львівщину - і на її рідних теренах, і по всій планеті сотні її видатних синів і дочок, серед яких визначний музикант Юрій Башмет, двоюрідний актор Богдан Ступка, незламні в обставинах воїни України брати Горині, прекрасні письменники Роман Лубківський, Ігор Калинець, Роман Іванчук.

Тож цілком природно, що вихідці з Львівщини, які живуть у Києві, потягнулися одне до одного. І в грудні 1999 року відбулася презентація громадської організації "Львівське товариство" в готелі "Київ".

Обрали опікувську раду, правління, голову вибранили з числа народних депутатів України Івана Васильовича Василюка, а виконавчим директором - Геннадія Дерев'ячука. Склали поширені плани роботи, розподілили обов'язки між членами правління.

У декларації члени новоствореного товариства урочисто проголосили: "Ми, ті, хто визначають себе львів'янами за походженням чи у душі й проживають у Києві, об'єднали щирою любов'ю до Львова та Львівщини і бажанням зберегти традиції та дух Львова у наших серцях, створюємо Львівське товариство з метою підтримувати активне спілкування львів'ян у столиці, берегти і примножувати галицькі традиції у наших сім'ях та в самому товаристві."

Товариство буде пропагувати, підтримувати і розвивати культурні та економічні здобутки Львова та львів'ян. Гуртуймося, бо ми того варті!

І з вірою в світле майбуття товариства, піднесено й водночас по-діловому новостворене товариство взялося за роботу.

Ваше товариство було започатковане, коли у Києві вже почали діяти подібні громадські організації. Чи скористалися ви з їхнього досвіду і що привнеси нового? - запитую у виконавчого директора Львівського товариства Г.Дерев'ячука.

- Так, почерпнули чимало. Але й свіжий струмінь додали...

Ось давайте оглянемо основні заходи за чотири роки.

З приємністю наголошую, що наш голова правління Іван Васильович Василюк, справжній патріот рідного краю, людина розумна, приязна, невтомна у добротворчості, вже спочатку скерував товариство на те, щоб, за словами Максимка Рильського, робити красиве і корисне. Тобто, всьлякко єднати з Львівщиною, допомагати їй матеріально й водночас, коли можна так висловитися, духовно сприяти піднесенню її культури, науки, освіти, звичайно ж - гуртуватися в Києві, сприяти одне одному в усьому... І всі численні заходи, які ми згодом провели - то при активній участі Івана Васильовича.

І вже перше загальне зібрання товариства в приміщенні Київської міської галереї мистецтв 13 січня 2000 року минуло серйозно, розкуто, весело й плідно водночас. Це була справді сімейна зустріч. Зазначу, що ми упродовж чотирьох років щорічно на рік проводимо загальні збори - у січні й травні - і з кожного роком вони стають все різноманітніші. Скажу без перебільшення - наша родина не тільки збільшується кількісно, а стає все згуртованішою, все більше робить для рідного краю, для львів'ян у Києві. Вже на тій першій зустрічі нас щиро вітали Прем'єр-міністр Віктор Ющенко, керівництво області та міста. Зазначу, що відтоді тримаємо з ними міцні дружньо-ділові стосунки. Оскільки це було на старий Новий рік, то зірки української естради, серед яких було немало львів'ян, зачарували показом зимових обрядових свят.

А наступні загальні збори відбулися в розповні травня на теплоході "Максим Рильський". Було 400 членів товариства, предстанки вищої законодавчої, виконавчої та судової гілок влади, керівники області, бізнесмени, журналісти, митці, студенти... Обговорили звіт правління, поміркували над планами на майбуття. Саме там ми вирішили організувати молодіжний клуб, поставили питання про залучення дітей членів товариства до участі в дитячих організаціях, про створення клубів за інтересами. Звичайно, був концерт, зокрема, полоник слухачів наш земляк з гурту "Плач Єремії" Тарас Чубай.

Ця подорож дренім Славутичем так сподобалася членам товариства, що вони висловили бажання широкі проводити збори саме на теплоході. І це бажання правління виконує.

-Знаєте, шановний Геннадію Юхимовичу, ваше товариство, як бачу, від самого початку ваяло такий розгін, що навряд чи вдається розповісти все про його діяльність...
-Шкода. Тоді, як казав Іван Франко, назву основні ціхи. Вже 21 червня 2000 року урочисто відкривали молодіжний клуб (нині в нас 120 членів товариства - молодь) і преміюва-

ли його членів мандрівкою в Карпати. Не можу не згадати, що за бажанням хлопців створили футбольний клуб, який у 2001 році виграв кубок львівського міського голови. Взяти активну участь в ситуації Дні Незалежності України в Каневі спільно з іншими земляцтвами. Ці поїздки стали традиційними. Заохлюючи була по-доріжжю членів товариства спільно з митцями зі Львова до Канева на свячення місця та закладення каменю на пам'ятник Іванові Підкові. Ми запропонували ідею - створити тут Паїтеон героїв України. Наше товариство взяло діяльну участь у організації зустрічей з високом гостем - паном Риньським Павлом П. Зазначу, що в 2001 році краще працював молодіжний клуб. Особливо чудово пройшла вечірка з нагоди Дня закоханих.

-А про дітей не забули?
-Ажніж! Відкрили дитячо-підлітковий клуб товариства, організували оздоровчий табір для юних на березі Росі (Кібіцина). Провели навчання дітей з розпису писанок, які, зокрема, веда майстриня з Коломийського музею писанок Ярослава Ткачук, потім - конкурс на кращу писанку. Створили етнографічно-присільський гурток для дітей, щоб вони приготували подарунки своїм немкам на День Матері. Наші діти взяли участь у пластовому "Святі весні", їздили разом з дорослими на Велюндер до Львова...

Важливо - товариство взяло шефство над львівським обласним притулком для неповнолітніх: буваємо там, привозимо книжки, одяг, іграшки, цукерки... Надаємо допомогу начальним закладам.

Гарну справу започаткувала Світлана Павлина Мельник - медичний лікар-тридолагіст: вона систематично організує безкоштовні прийомні пацієнтів з Львівщини та членів товариства. Її людську ініціативу підхопили інші медики.

Видали книжку-довідник "Львів'яни у Києві". Провели творчі вечори художніх колективів, артистів, поетів...
-Мабуть, були і ювіляри...
-Звичайно. Серйозно привітали Богдана Ступку з 60-літтям.

Юрія Башмета - з полуднем ніжку, відомого державного діяча Якова Погребняка - з 75-річчям, вручили квіти, подарунки...

Та, крім квітів, бувають і сумні події. Ось у нас загинув славістичний чоловік, відомий журналіст Олександр Кривенко, залишилися четверо неповнолітніх дітей. Правління постановило видати їм щомісячно 400 гривень до досягнення 20 років.

Скажу з великою вдячністю, що у паному товаристві є чимало душепних, щедрих на доброту підприємців, бізнесменів, банкірів тощо, завдяки яким Львівське товариство має змогу працювати широко, потужно, масштабно.

-Отже, перші роки діяльності товариства були успішними, багатограничними. Мабуть, і надалі не збавили темпів...

-Звісно, ні. До заходів, які стали традиційними, додалися й нові. Так, плідно пройшли зустрічі з керівництвом Львівської державної обласної адміністрації та міста Львова в рідному краї, з ними підписано угоду про співпрацю. Була проведена презентація товариства у Львові. Урочисто, піднесено проводимо щоквартальні свята дітей-іменинників. У Львові народні депутати, вихідці з Львівщини (а їх 27 чоловік) мали групову розмову з керівництвом області та міста. Активно впроваджуємо програму "Мистецькі діалоги: Львів-Київ". Згідно з нею взяли участь у організації виставки художників з Львівщини в Будинку художника, в проведенні творчого вечора композитора Богдана Янівського з нагоди його 60-ліття в Українському домі. Організували концерти гуртів, окремих артистів у столиці.

Вже два роки посилаємо запрошення керівництву земляцтва на наші строккові зібрання та інші заходи.

-Цікаво, а як контактує Львівське товариство з іншими земляцтвами?

-Цей контакт у нас, можна сказати, постійний. Правління на чолі з І.В.Васюлюком буває на засіданнях Асоціації земляцтва у Києві. Приймали на Львівщині всіх керівників земляцтва, коли наше товариство бу-

ло координатором Асоціації. Завершили цей візит зустріччю керівників земляцтва з бізнесом, творчою та громадсько-політичною елітою Львівщини. Молодь Львівщини та Луганщини здійснила подорож на Чернігівщину.

Боєм в душі у кожного члена товариства відгукується авіакатастрофа у Сєліново. Зібрані 20 тисяч гривень для допомоги потерпілим, а медичної апаратури - на 80 тисяч гривень.

-А які пам'ятні акції Львівського товариства в нинішньому році?

-Зроблено немало. Нагодошу, що нині наша сім'я складає вже понад 900 чоловік, все більше людей прагне брати активну участь у заходах товариства, по-сильно допомагає рідній землі, членам товариства.

Створили при товаристві жіночий клуб.

Взяли участь у організації концерту симфонічного оркестру Львівської філармонії в Національній філармонії України, прее-конференції та презентації І тому Галицько-Волинського літопису, виданого Львівським видавництвом "Світ", у Києво-Могилянській академії, у організації гастролей камерного оркестру М.Скорика в Національній філармонії України, вечора поезії В.Куйбиди в Спільні письменників України, концерту В.Морозова та гурту "Мертвий півень" у Молодому театрі. Особливо добре пройшов вечір пам'яті В.М.Чорновола "Правда дорога терниста".

За сприяння товариства у Національному музеї Львова було вквашовано показ оригіналу картини Тараса Шевченка "Катерина".

Розпочато збирання книжок, одягу, іграшок для інтернатів Львівщини.

Успішно працює "Юридична порада". Ну, і, звичайно, відбуваються, як і в минулі роки, наші традиційні заходи. Вони стають все масовішими, все змістовнішими, цікавішими.

Добре діє так званий банк поповнення вакансій для осіб, які потребують роботи.

Ось так живемо і працюємо...

Віктор КАВА

На фото: І. В. Василюк; свято Маланки в земляцтві.

Так ми живемо

У ГОСТІ ДО ІСТОРІЇ

Якраз на зелену неділю відбулася значна подія в житті України - Сокиринці відзначили 200-ліття від дня народження великого кобзаря Остапа Вересая. Загостювали в чарівному селі і професійні, й самодіяльні колективи, сучасні кобзари Київщини, виконавці народно-го епосу, які вчать в свого чернігівського майстра Василя Нечуги.

Квітами, хлібом-сіллю зустріли земляки і чимало делегацію з нашого столичного земляцтва, яку очолював і організував керівник Прилуцького осередку Павло Кривонос. У її складі були виконавчий директор громадської організації невтопний Борис Іваненко, доктори наук Ірина Маташ та Тамара Бондаренко, відомий видавець Микола Халимоненко, академік Дмитро Волох, журналіст і письменник Петро Медвідь та інші.

Було покладання квітів на могилу великого кобзаря, хвилюючий мітинг, тривалий концерт. Наша делегація подарувала землякам бібліотеку своїх видань, а М.Халимоненко збагатив срібляниці своїми цікавими виданнями.

У святі взяли участь представники обласної державної адміністрації, місцеві керівники.

На превеликий жаль, не було у цьому всенародному пошануванні керівників українського міністерства культури та мистецтв. Мабуть, не болить їм доля народно-го мистецтва, славна історія нашого народу.

Наш кор.

Америка, Америка...

Здається, вчора всі ми перебували в напівшоковому стані, хоч Україна не була в силовому полі бойових дій американських та британських колонізаторів двадцять першого століття. Але час нині такий, така тісна наша планета, що чужої біди просто не може бути, що ракети, котрі сьогодні накривають балканську чи іракську землі, завтра можуть перетворити українські простори на пекло.

ЗАГАДКОВА

ВІЙНА В ІРАКУ

ПАМ'ЯТАСМО, скільки разів українська відправка укрїнського мотополітронного батальйону в Кувейт, які невідомі оцінки дали війні в Іраку нашій політиці та політологам. Оскільки ж чітка інформація ховається за сімома замками, нам доводилося тільки прислухатися до чужих голосів і молитися Богові, аби і нас не заіррадило докучає розпорядки доль інших країн і народів.

Отже, читаючі нашої газети просто подивіться, що серед тих журналістів, яким довелось побродити по іракській землі в ті грізні часи, видивили й наш земляк, оператор телеканалу "Інтер" Вадим Ревун. Загадимо, з яким хвилюванням ми вслухалися в голос Андрія Цапаленка, котрий він репортажі з фронтів пустельних доріг чи з ваятого цинічною американськими воїнами Багдада. Та ніхто з нас не звертає уваги на те, що все бачене стало можливим завдяки операторові Ревуну, чия камера безпристрасно фіксувала події, котрі іже інші стали історією.

Коротке досьє. Вадим Вікторович Ревун народився 1972 року в Чернівцях. Закінчив у 2000 році факультет кінематографії на телебачення Київського театру молодіжного театру. Працював на багатьох телеканалах. Дід та баба по лінії материнській з Новгород Сіверського, по батьківській з Чернігова. Як свідчить родовий переказ, один із далеких предків попередів січовика про татарський набіг, і за це кошовий отаман дав йому прізвище Ревун та мастак під Смоленськ. (До речі, реунами назвали козаки спеціальні глечки, які донали над морем низький раукавий вітер і попереджали їх про наближення штурму). Дід Вадима носив два прізвища - Ревун Сіверський, старі чернівецькі, можливо, це має атапуть актора місцевого драмтеатру, який з'явився на один десяток років. Інший дід був сурмачем у дивізії самого М.Щорса, у Великій Вітчизняній теж воював, дослужився до полковника. Батьки - викладачі.

Отже, є всі підстави сказати, що Вадим Ревун гідно продовжує спадкову лінію в нових умовах. Батькова любов до підводного фотографування передається й синові. Як і козацька звитяга, котра водить нашого земляка як не на вершині гір, то в водні глибинах чи наповнені вічним мороком спеологічні лабіринти. Екстремальні види спорту як ніщо інше гартують характер справжнього журналіста - бо, як відомо, нинішньому поколінню представників однієї з найдавніших професій достачається по зв'язку, правда факту не завжди лежить на поверхні людської діяльності.

І як тільки рік тому на "Інтері" почав набирати обер-

ти проект "На лінії вогню", започаткований невтомним і відважним Андрієм Цапаленком, незмінним оператором у творчому дуєті став наш земляк.

Вітгоди нашій країні - чи не вперше в українській молоді державці, якій треба утвердитися в міжнародній спільноті, побували в багатьох гарячих точках планети. Бачили їх в Непалі й Колумбії, Македонії та Косові, Ізраїлі та Палестині, Сьєрра-Леоне й Котд'Івуарі, Кувейті й Туреччині. Нам йтаємо ми й репортажі відважних журналістів під час останніх бойових дій в Афганістані. В Києві їх гідно доповнюють продюсер Єгор Бенкендорф, режисер монтажу Віктор Максимовський. Це надійний тил, який підтримує творчий дуєт в екстремальних ситуаціях. Як, до речі, й українські дипломати, котрі завжди допомагають журналістам у закордонних воювачах.

Отже, про загадкову війну в Іраку, відчуження якої ще довго буде тривожити нашу свідомість, оскільки близьким часом на недовіри бойовиці вирушуть мотополітронні українське військо. Про війну, побачену власними очима...

ВАДИМ Ревун не прагне піддавати спектральному політологічному аналізу побачені й пережиті - власне, це не його функція, він, як кожен художник, лише відбирає з безлічі фактів найінформативніші, найхарактерніші.

Коли почалася війна в Іраку, ми з Андрієм були в Колумбії. Там теж мали суверенну інформацію, але серцем уже рвалися наперед. Тому після повернення до Києва дозволили собі на-

збори два-три дні. Вилетіли з дому в Арабській Еміраті, де нас програмували чотири дні, доки наш дипломат в Кувейті займався організацією відправки в гарячу точку. Спасибі їм за сприяння! Два дні пробилися в Кувейті - і ось уже Ірак. Перша проба поїздка, сказати б, пристрілка на місцевості.

Два черні дні в безпосередній близькості до бою промайнули як одна мить. Було як завжди неслуго. Велике зрушення народів, сліди руйнувань, печальні й веселі

щилися на багаточисельні поклади нафти й газу, які не були відкритими їм, доки Іраком керував диктаторський режим. До речі, наслідки його діяльності ми побачили згодом в Багдаді, коли відкритися десятки страшних могильників, що забрала життя тисяч арабів, не згодних із Хусейном. Так що були там свої гуляки, і з цього пог-

тіню стурма на чужу землю, я найбільше боявся за ідеокамеру та касети, свій творчий скарб.

Далі був Багдад, чарівне місто. Але воно було оповите димами пожеж, сполохате вибухами ракет, тріскотечкою автоматних черг, думками

ного разу мародери ледве не прострочили нас із автоматів, добре, що Андрій Цапаленко знайшовся, вигукнувши до араба в довгому калаті з "Калашниковим" у руці традиційне "Салам алейкум". Скажу, що до українців там ставлення особливо тепле, наба-

Вадим Ревун із золотим автоматом Саддама Хусейна.

Америка в міцних обіймах українців.

пострілами танкових гармат, безладним галасом переляканих мешканців. Ми намагалися не заздрюватися в готелі, де жили разом із колегами з телеканалу "1+1", ми прагнули зафіксувати ті विशалні події, які колись стануть історичними, і злізти й під кулі, яких у ті дні було більше, ніж досить. Тривала зничайна журналістська робота на лінії вогню.

А згодом почався етап розробрихи. На жаль, американці не підготували до кінця свою місію. Повалявши кривавий режим Хусейна, вони кинули напризволяще народ. Почалися кримінальні розборки, грабежі, вбивства, мародерство, а юрчани "вишолителі" стояли осторонь, а місцеві адміністрації не було. Хаос сповна використали люди, нечесні на руку. Це відразу позначилося на іміджі американців та британців, які з перших же кроків вели себе зверхньо. Але ж відомо, що з арабами треба вести себе гідно: не тиснути на них морально, але й не плазувати, має бути рівне партнерство.

Кожен розуміє, що США зуміли сповна використати ситуацію і взяти під контроль іракську нафту, а також розмістити військові бази буквально під кордоном колишнього Радянського Союзу. Так що Росія через свою неповороткість, нерішучість зазнала відчужених втрат, і це один із результатів загадкової війни в Іраку. США фактично звернули окупацію чужої території, за яку не тільки не будуть платити жодного цента, але й викануватимуть чужу нафту.

Я не беруся судити про масштаби воєнної акції, я просто згадую нині, на відстані часу, ті тривожні дні й ночі. І готель "Шаратон", який часто-густо залишався без електрики, і тоді навіть акумулятори для камери відібав підзарядити. І гарячі дискусії з іншими журналістами - а їх там було багато, майже сто п'ятдесят телекомпаній світу працювало в Багдаді. І спілкування з місцевими жителями (до речі, од-

гато краше, ніж до росіян. Спрацювало те, що свого часу Україна посилала багато фахівців-інженерів, і багато працював Харківський авіа завод, наші вони готували іракських спеціалістів. Так що є добра основа для налагодження мирних стосунків між обома нашими державами, якщо вони зуміють утвердитися в світі.

Всім багдадських днів запам'яталося нам назавжди. Ми прагнули подати українським об'єктивну інформацію і зробили це в міру своєї хисту. До речі, хвалена американська демократія повила в ті дні себе досить жорстко. Всі їхні репортажі проходили серйозну цензуру, декілька солідних журналістів полетіли навіть із своїх посад за правду.

ЩО стосується прогнозу, до він доріжте на поверхні. В Іраку нарастає недовдоволення окупантами-милиторами, які все сильніше контролюють нафтовидобуток. Скажу ініше: коли всі міністерства були розгромлені буквально в перші дні війни, державний орган цієї галузі, промисловості повість зберігся, взятій під танковий контроль, жоден мародер не переступив поріг офісів. В той же час, коли араби звернулися до американців з проханням захистити історичний музей від мародерів, ті нічого не зробили. Так що лінія поведінки досить чітка і неоднозначна...

Отже, загадкова війна в Іраку завершилася. Але пошта продовжується, хоча відбулися постріли. Вадимові ж здаються тривожні дні й ночі, коли так хотілося пошвидше повернутися додому, зустрітися з друзями, нарештено, навідатися до батьків у рідний Чернівці. Згадується зрештою в чужому, підданому пожежам небі, розташовані трохи не так, як у рідній стороні. Бо вони найдорожчі у світі.

Леонід ГОРЛАЧ

Фото Вадима РЕВУНА

Новий Ірак уже радіє.

ІМЕНЕМ СОНЦЯ

Так називалася одна з поетичних збірок нашого земляка Борислава Степанюка. І в цю ліпневу пору, коли відомому майстрові слова виповнюється вісімдесят літ, можна з певністю сказати: він проніс через усе життя сонячну любов до рідного Прилуцького краю, а відтак і до всього людства!

Дола повелася з ним круто під час Великої Вітчизняної, коли юнакові довелося пройти випробування ворожим вогнем і повернутися до рідних лавів зраненим та незломленим. Згодом була робота, навчання в столичному університеті, праця у видавництві на різних посадах. Але перед усім - молитва Слову, яке заповонило душу Борислава Павловича ще з юних літ. Бог дав йому непересічний талант, і він з повним правом скористався з цього, подарувавши народу не одну книгу віршів та поем: "Назустріч веснам", "Б'ють куранти", "Ровесниця", "З відкритим чолом", "Батьківське вогнище", "Коса до пояса" та багато інших. Саме тут розкрилася його ніжна, чутлива до позннів життя душа, оживили і спомини про найріднішу сторону, і тривожні заграви війни, і лебедині пошви кохання.

А ще ж Борислав Степанюк знав у літературі як перекладач із багатьох мов, що також склало чималий шмат його творчої особистості.

Мас наш земляк бойовий і трудовий нагородив. Але найбільшою відзнакою слід вважати чисту любов до нього тисяч читачів, земляків, тих, кому він свого часу допоміг увійти в літературу, з ким працював разом.

Окре, вітання нашого земляка Борислава Степанюка з вісімдесятиліттям від дня народження, значимо йому щастя, здоров'я й сонячних днів. А ще - дружемо добрку вірші, які підтверджують високий рівень справжнього таланту колишнього прилуцьчанина.

Груди з папалою волосся
Сей тост, озвучивши тости,
Сей тост! А поглядом далеким
За ним, як батьком, сам Кавказ
Високим пильнував Кавказом,
Щоб крапли й ти не пролилась.
Приймай укол доземний, дубе мій,
І сивину волосся моїх розліт...
Вклоняюсь, як Тарасові живому,
Твоєму шестидесятилітньому,
А ми зійшлись до тебе, як дубки,
Долоні простягаєм, як листки.
Зійшлися, як берези, кипариси -
Розлітаний людської долі риси;
Зійшлися, як чинари і каштан,
Як саксаул, тополя, баобаб,
А не як пан
І раб...

І пісню Тараса обналися,
Як в храмі, під склепінням
того листа.
Хоча і підіймаю за столом
Не ріг, уцурт шиповений вином,
Якого не поставиш, не допиши,
Я п'ю, на стіл не краплю
не проливши.
Я хелух український п'ю до дна
Настояного оружкою вина.

Скнявокий мій синюк
Ми з тобою побратани, синюк!
А хіба ми іншими бути могли,
Чи тебе не в поділ розлогої липи,
А мене не в капусті знайшли?

Колосям і цвітот оповити,
Мов до святи, приборалася земля,
Ходить липень під стіною життя,
Шлях-дорогу м'ємо вистеля,
Під горлясте наступове слово
Кінець витавою: вгорі...
"Добрий вечір тобі,
Зелена дівроно!"
Зачинають пісню косарі,
Розлітають сонце з головою
За селом вирило у життя...
Тільки молодич нема спокою,
Бо на те ж і молоді літа,
Зійдуться - аж в клубі стане тісно,
В танді - аж коливається пойдіт!
А під ранок нарочками, звісно,
Розведе всі маршем гармоніст.
В праці, на дозвіллі, у коханні
Не переставайте ні на мить
Краї любить у колос-коханні,
Без якого неможливо жити;
Землю ту, що ви заволодали,
Ту, що носить ваши коні стати
Береже, як матері носили
Перед тим, як вич на землю спати.

Під висовим дубом
(Будине, на святі Тараса Шевченка)
Записана шим рлінологося,
Коли піднявся, почав коли

СЛОВО НІЖНОСТІ

"Я із задоволенням читаю часопис "Отчий поріг". Вважаю змістовий, актуальний матеріал. Причому, що велика увага надається людям творчим, які внесли вклад у розвиток культури, освіти, відтворення народних традицій.

А ще часопис підтримує молоді обдарування, друкує вірші їх віри. В нашій школі з 1-го класу навчається Романюта Ганна, дійсно обдарована дитина. Вона пише дуже гарні задушевні вірші (правда, російською мовою), мріє, щоб їх прочитали не лише учні школи. Я думаю, що буде добре, коли хоча б частина її віршів побачила світ.

З повагою - заступник директора Чернігівської школи №9 Марія Іванівна Кайдан!

Не відкладаючи в довгий ящик, друкуємо два вірші Ганни Романюти в українському перекладі.

Подаруй мені вересня день,
Коли листя кружляє на вітрі,
І забудь назажди журну мить,
Як з тобою прощались навіки.
Ти зітхнувши попір вітерця,
Мов несмілому слову: "Зостанься".
Подаруй мені вересня день
І зі мною уже не прощайся.

У Києві каштанів буїно роковітали.
Все місто захмільло під весни.
Усе доквур сміялося, співало,
Коли зустрілись ми, прихвистні
Десни.
До тебе, мов зоря, мотіли очі,
Привроду переповнював мажор.
Моя любов тоді благословляв
Хрещатик і Софійський собор.

Надійний поет

Станіславу РЕП'ЯХУ на день народження

Розсівав промені Макіївка -
Твоє тихе зелен-гай-село,
А весна замірялась дива яка,
Саме сонце вишні розцвіло.
І приходять із дитинства спогади...
Майськими полестками - літа,
Вірші - в гості, на душі так молоді
І до слова - справа золота.
Лебедять шкільні, студентські парті,
Батька й маму вчительське добро...
Перші вірші - у "Десянській правді",
У журналах "Жовтень" і "Дніпро".
Вже й Тичина слухає макіївця,
Це надійний, відзначая, поет,
Глухів, Київ і Полтава, й Вінниця
Гранили поетовий портрет.
А найвищі сходинки в Чернігові
Здобувати випало йому,
З року в рік збагачувався книгами,
Іх писав і пробивав п'ятому.
В Україні вирвав і вірше
У часи негоди і звятиг,
А літа - роботою вінмірою
На мистецьких голосних полях.

Нові квітчасті рушники,
Стрибав радісна малеча,
Щасливо місяць спогляда,
Накине пісню на плечі
Свої гостинці коляда.

Ча околиці
Поза лісом електричка
Тихо тужить вдалині,
В'ються рейки-мандрівнички,
Уклонюються мені.
Сойка плаче, як дитина
Вердливна у куцах,
Сойко, сойко, розкажи нам,
Чи ти мрієш по номах.
Птаха скнгить, і стрекоче,
І співа, і торохтить.
Це кого вона так хоче
З пантелику просто збїть?
Синє пір'я обтрусил,
Поспішила за яри.
Ой куди ж ти, сойко мила,
Мене також забери.
Пролечу над сінокосом,
Опущусь на маницю,
Де лежить зернятко босе
Із волошкою в руці.

Село моє Ялиски
...Село моє між Бахмачем і Крутами,
Старенькі Ялиски - світ моїх казок.
Куди б не йшла, стежками незабутими
Сюди прикотить днів моїх візок.
Пройду селом від станції до стау.
Все як було! побачу звайдла.
Все ті ж човни у вербах кучерявих.
І знову чути: "Гусоньки, гила"...
Немає вже ні баті, ні діда,
І пустою - хатинонька стара.

Куди, чого, до кого я поїду?
Яка мене покликкала жура?
Наосліп я йдіду до того двору,
Стежину ледь-знайд у бур'яні.
Тут зараз все зі мною заговорить,
Про все, про все пожурились мені.
Ось тут стояли вулики зелені.
А там росла шовковниця стара.
На ній жила - між небом і землею -
Уся рідня горлата - дівтора.
Отам для нас дідуся повісив лугу,
Щоб ми не забувалися в гульбі,
Та ми її не мали за наругу,
Бо добрі ноги мали при собі.
"Високий штиль" не був у діда в моді,
Була наука й бабина проста.
...Стою підбитим птахом на горді.
На дворищі старому - німота...
Ой, як же швидко злинули літа!
...Над полем вітер лагідний повіє,
Над тим, де жито дідове росло,
...Ще й досі Іскру згадує село,
А півня й досі згадує Марію.

Валентина КОВАЛІВСЬКА

Островом туча низько чорніє,
Стоменний день виднокрай покида.
Зірка в холоді мліє темна світлиця,
Зблискує місяць, як чиста слюда.
В холоді мліє темна світлиця,
Внішля у світло думок тайна.
Ничиться тихо відчаю криця,
В серці озвалася надії струна.
Шибку торкає непроханий вітер,
Ніч нахолола востає в село.
Вдигнуть дерева інею цвітень,
Образ минулого стисне чоло.

Михайло КОЖЕДУБ

Вибрики Пегаса

Олександр
Іванович
СКНЯРУ -
керівнику Варвинського
земляцького осередку
і за сумісництвом
проректору співаючого
ректора на липневе
народження

ЛИПНЕВИЙ ЕТЮД

Шлемо вітання Скняру
(Чи Скняру, чи Скняру):
Так хочеться "на шару"
Напитися в жару.

Залізи десь в кропиву,
Чи, може, в крошів,
Відкрити пляшку тива
Під в'ялену плотву.

А потім по стакану
Хильнути зпідтишка
За славі Озеряни -
Родовище Сашка.

Тепер там, кажуть, нафта,
Тепер там, кажуть, газ.
Та що там кудкудахтять,
Коли забули нас.

Коли вони у "схроні",
Коли у них "прійом",
Коли на них корони
Із молодим орлом.

Що ж! Будем-будем
ждати,
Докіль спаде жара
І в мислях поїдати
"Галлявину" Скняра.

Загнуздав Пегаса
Борис ІВАНЕНКО

Примітка: галлявина (рос. "полян") - ріднина, рясно устелена випивкою і закускою на честь дня народження або будь-якої іншої видатної чи невидатної дати в житті особи, колективу і держави. Покликана продемонструвати винятково високої моральної якості, щедрості і національну гостинність її накриваючого, його доброзичливу затовиість злитись зі своїм народом.

ОТЧИЙ ПОРІГ
Шеф-редактор Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор Леонід ГОРЛАЧ
Заступник: товариство
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Регістраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Адреса редакції: 01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1, тел/факс 246-74-31.

Редакційна рада
В.В.Тичина, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горлич (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медвідь, Д.М.Никоненко, О.Г.Олійник, В.С.Устименко.
За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видавця.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор Віктор КАВА.
Комп'ютерний набір Ірина Кулик.
Верстка Галини Чуйко, Ніли Серяк.
Надруковано та завершено на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у ВАТ "Видавництво "Київська правда" (вул. Маршала Гречка, 13). Тираж 1500. Зам.2208